

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

vyšší úroveň obtížnosti

CJMVD11C0T02

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 100 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

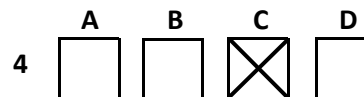
- Didaktický test obsahuje 47 úloh.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: pouze psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se body neodečítají.
- Odpovědi píšete do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

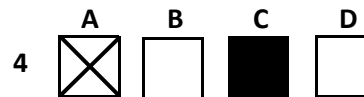
- Odpovědi zaznamenávejte modrou nebo černou propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

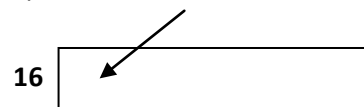
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvíte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačíte křížkem do nového pole.

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.
- Pokud zakřížkujete více než jedno pole, bude vaše odpověď považována za nesprávnou.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi píšete čitelně do vyznačených bílých polí.

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

Fotbalistův agent [...] během spekulací o přestupu devětadvacetiletého hráče opakoval, že rozhodnutí padne po sezoně.

(Lidové noviny 9. 2. 2008)

2 body

1 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je chyba?

- A) padne po sezoně
- B) během spekulací
- C) devětadvacetiletého
- D) opakoval, že rozhodnutí

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Nic jsem nechápal. Dav žádal, aby byl propuštěn zloděj, násilník a vrah. Ješua se kromě náboženské troufalosti nedopustil ničeho, zač by si zasloužil odsouzení, ale oni se slitovali nad Barabášem, tím čubčím synem, tou hromadou krutého, krvežíznivého a sobeckého masa, nad Barabášem, na něhož si měla důvod stěžovat každá rodina v tomto davu!

Byl jsem znechucen, zklamán, rozhořčen, ale musel jsem poslechnout.

Dal jsem jim slovo. Neměl jsem už volné ruce. Chtěl jsem si je před nimi umýt. Vykonal jsem toto rituální gesto, které znamená už se mě to netýká. Na tribuně nad ječícími hlavami jsem nechal stékat měkkou hladkou vodu na svá zápěstí a mnutí dlaní mi jako zázrakem opět vrátilo klid a náhle jsem uviděl, jak se v tekutině rozčeřeně v měděné nádobě rozkládá zlomek duhy.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

2 O čem měl podle výchozího textu rozhodnout dav?

- A) zda odpustit Ješuu gesto mytí rukou
- B) jestli omilostnit Ješuu, nebo Barabáše
- C) určit výši pokuty za Barabášovy výroky
- D) stanovit trest za Ješuuovo napadení Barabáše

2 body

3 Kdo je nejspíše vypravěčem výchozího textu?

- A) Jan Křtitel
- B) apoštol Petr
- C) král Herodes
- D) Pilát Pontský

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Lidé si stěžovali na hluk z místního hřiště, kde se na rampách projížděly děti na skateboardech. Město nakonec pod hrozbou obstavení majetku hřiště zrušilo.

(Hospodářské noviny 1. 2. 2008)

2 body

4 Která z následujících možností nejlépe vysvětluje význam slova **obstavení** v poslední větě výchozího textu?

- A) ilegálnost výstavby ramp
- B) vzetí akcií města do zástavy
- C) nemožnost disponovat majetkem
- D) zničení hřiště malými skateboardisty

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–6

Pak vyslal své lidi zpovídat účastníky recepce a sám se odebral do Národního muzea, aby instruoval ředitele a promluvil si s jeho hlavními nepřáteli. Nikoliv však se všemi. Tolik hodin den nemá.

(I. Pears, Případ Raffael)

2 body

5 Které z následujících tvrzení odpovídá svým obsahem výchozímu textu?

- A) Ředitel muzea má mnoho nepřátel.
- B) Všichni návštěvníci budou vyslechnuti.
- C) Na recepci vyslychal inspektor osobně.
- D) Den se rychle krátí a brzy nastane tma.

2 body

6 Který z následujících výrazů je významově nejbližší slovu **instruoval** ve výchozím textu?

- A) uvítal
- B) poučil
- C) zajistil
- D) vyslechl

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

Za nezájmem studentů vidí jediné, a to nechuť k práci. „Přitom si mohou vydělat slušné peníze,“ doplnil podnikatel. Změnit stav, kdy chmelaři mají nedostatek brigádníků, chtěli i středočeské úřady práce. Ani to se ale nepovedlo.

(z denního tisku)

2 body

7 Ve které z následujících oblastí je ve výchozím textu chyba?

- A) interpunkce
- B) předpona s-/z-
- C) velká písmena
- D) přičestí minulé

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 8

Text 1

Ale zlost se na světě množila a země byla porušena před Bohem a naplněna nepravostí. A když Hospodin viděl, že veškeré myšlení lidské není leč zlé, litoval, že stvořil člověka, a v srdci měl bolest.

Řekl: „Vyhladím ze země člověka a vše až do zvířete, až do zeměplazu, až i do ptactva nebeského, neboť mi je líto, že jsem je učinil.“

Ale Noe našel před Hospodinem milost.

(I. Olbracht, Čtení z Biblí kralické)

Text 2

Nerozvitý nebo jen velmi slabě rozvitý přívlastek stojí zpravidla těsně před podstatným jménem, např. cenná zkušenost. Postavení přívlastku za podstatné jméno, tj. jeho postpozice, je v řadě případů knižní, např. povolání učitelské.

(Příruční mluvnice češtiny, upraveno)

2 body

- 8 Vypište z výchozího textu od I. Olbrachta všechny případy postpozice přívlastku:**

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 9

Novinky pro malé zahrádky, ale i balkony a terasy.

(reklamní leták)

2 body

- 9 Napište slovo, které je ve výchozím textu nadbytečné:**

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

Řekl, že udělá vše, co bude v jeho silách, abych zde strávil příjemný víkend.

Poděkoval jsem mu a čekal, až se odporoučí. Zaváhal a pak medovým, zdvořilostí přetékaným hlasem poprosil o prominutí, ale zdali by prý mohl učinit poznámku v jisté ožehavé záležitosti. Pobídl jsem ho, ať mluví.

Aby byl upřímný, odkapával, týká se to spropitného. Celá ta věc se spropitným ho silně zkrušuje.

(R. Dahl, Příběhy nečekaných konců)

2 body

- 10 Kterou z následujících kvalit mluveného projevu postavy nejspíše charakterizuje výraz *odkapával*?**

- A) výběr slov
- B) barvu hlasu
- C) mluvní tempo
- D) neobvyklou intonaci

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–12

To byla dobrá myšlenka Gosudarova otce, dnes již zesnulého Nikolaje Platonoviče, že zlikvidoval všechny ty supermarkety cizozemské a nahradil je ruskými Lidovými stánky. A v každém tom stánku aby měli ode všeho po dvou druhích zboží a lid si tak vybrat mohl. To je moudré a podstatou svou hluboké. Protože náš lid bohonosný má mít možnost vybrat si z dvojího, a ne třeba z trojího či třeba z třiatřicetiterého. Když si lid vybírá z dvojího, usidluje se v něm vnitřní klid, jistotou zítřka je prodchnut, zbytečného hemžení se vyvaruje, a tudíž je uspokojen. A s takovým uspokojeným lidem se pak dají konat velké věci.

Všechno je v tom stánku dobré, toliko jedinou věc není s to pochopit hlava moje: proč je všeho zboží po páru jako tvorů v arše Noemově, a jen sýr je tu jediný, Ruský? Na to logika má nestačit. Jenže to zkrátka není věc pro naši hlavu, nýbrž pro Gosudarovu. Gosudar z Kremlu vidí na lid lépe, jasněji. To my se tady kopošíme jako vešky a cest nejspřávnějších nevidíme. Kdežto Gosudar vše vidí a vše slyší. A ví, kdo co potřebuje.

(V. Sorokin, *Den opričníka*)

2 body

11 Které z následujících slovních spojení nemá ve výchozím textu manipulativní funkci?

- A) lid bohonosný
- B) Lidové stánky
- C) archa Noemova
- D) supermarkety cizozemské

2 body

12 Která z následujících charakteristik odpovídá postoji vypravěče výchozího textu?

- A) Schvaluje vše kolem sebe.
- B) Zpochybňuje logiku vládce.
- C) Vysmívá se spokojeným lidem.
- D) Nesouhlasí se stavem společnosti.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 13

Diváci naházeli na kluziště světlice, a tak led musel být odklizen.

(z komentáře moderátora; ČT 1 19. 4. 2008)

2 body

13 Která z následujících úprav druhé věty moderátora je nejvhodnější?

- A) a tak led musel být uklizen
- B) a tak led musel být sklizen
- C) a tak led musel být odklizen
- D) a tak led musel být poklizen

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–17

Text jako výsledek procesu invenčního, kompozičního a stylizačního je rozčleněn po linii horizontální a vertikální. Horizontálním členěním textu rozumíme lineární členění na začátek, střední a závěrečnou část, v psaném textu i členění na kapitoly a nižší kompoziční celky. Pro charakter textu je mimořádně významné i nelineární, vertikální členění textu: je to členění odrážející hierarchii jednotlivých informací a vazby mezi nimi na ploše celého textu. Rozčlenění textu „do hloubky“ se liší podle funkčního stylu, ve věcných textech jde o skutečnou hierarchii informací podstatných a doplňujících, v uměleckých textech jde o různá pásma děje, změny autorské perspektivy, a konečně i rozlišování mezi řečí autora a postav.

V odborném stylu je nápadné „hloubkové členění“. Vedle vlastního výkladu tvořícího základní text je tu obvykle další pásmo textu doplňujícího – poznámkový aparát, odkazy na odbornou literaturu, které spojují daný text jednoznačně s jinými texty oboru, sám text je podle závažnosti informace členěn typem písma na sdělení podstatné a vedlejší. Také resumé, které jsme připomněli výše, je určitým prostředkem hierarchizace sdělení.

(Vzhledem k povaze některých úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

- 2 body**
- 14** **Která z následujících možností nejlépe vystihuje spojení *kteřé jsme připomněli výše z posledního souvětí výchozího textu?***
- A) narážka (odkazování na jiný text, příbuzný objekt nebo okolnost)
 - B) anaforické odkazování (odkazování k předchozím pasážím téhož textu)
 - C) kataforické odkazování (odkazování k následujícím pasážím téhož textu)
 - D) parafráze (záměrné napodobení cizího uměleckého díla nebo stylu, odkazování na něj)
- 2 body**
- 15** **Který z následujících slohových postupů se ve výchozím textu uplatňuje nejvýrazněji?**
- A) popisný
 - B) úvahový
 - C) výkladový
 - D) informační
- 2 body**
- 16** **Který z následujících významů slovního spojení *hierarchie informací* je výchozímu textu nejvíce vzdálený?**
- A) stupňovitý systém informací
 - B) celková informační linie textu
 - C) víceúrovňová struktura informací
 - D) posloupnost informačních hodnot
- max. 3 body**
- 17** **Rozhodněte na základě výchozího textu o každé z následujících možností, zda spadá do horizontálního (H), či vertikálního (V) členění textu:**
	H	V
17.1 členění na podkapitoly	☐	☐
17.2 podtrhávání výrazů	☐	☐
17.3 resumé	☐	☐
17.4 úvodní slovo	☐	☐

max. 3 body

18 Rozhodněte o interpunkci v každém z následujících souvětí, zda je v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
18.1 Každý pracovník naší organizace zná dodavatele a zákazníka své práce, každý je povinen svůj úkol plnit přesně, včas a uplatňuje všechna opatření pro zlepšení kvality, snižování dopadů na životní prostředí a pro dodržování zásad bezpečné práce.	☐	☐
18.2 Naše společnost byla založena více než před deseti lety třemi společníky, jejichž cílem bylo vyvinout a vyrábět vlastní tažná zařízení pro osobní automobily a dostat se s nimi v co nejkratší době mezi špičky na světovém automobilovém trhu.	☐	☐
18.3 S ohledem na výrazný rozvoj automobilového průmyslu založila naše firma svoji vlastní vývojovou základnu a vybudovala technické předpoklady, pro soustavné sledování vývojových trendů v automobilovém průmyslu, a to zejména v zemích, kam naše modely dodáváme.	☐	☐
18.4 V souvislosti s úspěšným vývojem výrobků a napojením obchodních vztahů, což se děje zejména díky osobním automobilům naší značky, došlo k dynamickému rozvoji firmy, který si vyžádal nové prostory a investice, do pokrokových technologií.	☐	☐
-

max. 3 body

19 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je napsána v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
19.1 Asi 800 kilometrů nad Sibiří se střetly americký satelit komunikačního systému Iridium a nefunkční ruská vojenská družice Kosmos.	☐	☐
19.2 Oficiální měnou Spojených států Amerických je americký dolar, stejně tak je tomu i v Ekvádoru, Salvadoru a Východním Timoru.	☐	☐
19.3 Punkevní jeskyně, nejvyhledávanější jeskyně Moravského Krasu, jsou přístupné vchodem ve stěně krasového kaňonu Pustý žleb.	☐	☐
19.4 V zařízení se bude podle informací Ústavu fyziky plazmatu Akademie věd České republiky studovat chování velmi řídkého plynu za vysokých teplot.	☐	☐

max. 3 body

20 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

		A	N
20.1	Nesmyslnými frázemi a líbivými gesty utiřoval svůj vzdorovitý lid zbytečně.	☐	☐
20.2	Rozpačitost jí koukala z očí, bezděčně klepla potpatkem o kamennou dlažbu.	☐	☐
20.3	Sáhla na něj zkosnatělou rukou studenou od smrti a bezútešného smutku.	☐	☐
20.4	Vidění se mu rozostřilo po prvním doušku, na večerní schůzku pak už nevzpomněl.	☐	☐

3 body

21 Uspořádejte jednotlivé odstavce za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

A) Do staré hradčanské Vikárky, mile pochmurné, protože do jejích oken padá stín katedrály, chodíval občas i arcibiskupův komorník. Říkám občas. Ale to já ho tam možná jen občas vídával. Měl tam blízko, já také.

B) Když sestry rakev otevřely, našly v ní nejprve hustý plstnatý nános šedivé plísně. Jakmile jej odstranily, objevilo se pod ním neporušené tělo první představené, kdysi prý krásné Italky, která přišla do Prahy, aby tu ustavila a vedla řád karmelítek.

C) Nebyl to však jediný zázrak, který se udál u hrobu této ženy. Zakrátko přibíhaly sestry ke své představené a vyprávěly, že z hrobu Elektina vane jasmínová vůně. Když se představená, která nastoupila po Elektě, přesvědčila o pravdě těchto podivuhodných zpráv, rozhodla se k odvážnému činu. S několika pomocnicemi vyzvedla tajně jedné noci rakev, aby ji otevřela.

D) Tělo ctihodné matky Elekty bylo totiž několik let po její smrti za podivných okolností tajně exhumováno. K exhumaci bylo několik důvodů. Jedna ze sester trpěla neustálými bolestmi hlavy. Jednou v zoufalství položila čelo na zeď hrobu mrtvé převorky a bolesti rázem ustaly.

E) Tuto starou dámu sedící na křesle ve skleněné skříni jsem znal. Dokonce jsem se jednou jako chlapec oknem u oltáře podíval do strašlivé tváře této tři sta let staré mumie. Tehdy byla historie ctihodné Elekty v Praze a zvláště na Hradčanech dobře známa.

F) Věděl o všem, co se událo kolem, a rád vypravoval o příbězích, které se zběhly za vraty paláce. Jednou jsem zaslechl, jak trochu tajuplně sděloval, že karmelitky budou u Svatého Benedikta převlékat ctihodnou Elektu. Pan arcibiskup prý už dal svolení.

(J. Seifert, *Všecky krásy světa*)

- 21.1 _____
21.2 _____
21.3 _____
21.4 _____
21.5 _____
21.6 _____

max. 2 body

22 Přiradte k jednotlivým úryvkům z básní (22.1–22.3) odpovídající žánr (A–E):

22.1 Tu slyš: jedna – druhá – třetí – _____
poledne zvon udeří;
klika cvakla, dvéře letí –
táta vchází do dveří.

Ve mdlobách tu matka leží,
k ňadrám dítě přimknuté;
matku zkrísil ještě stěží,
avšak dítě – zalknuté.

22.2 Čtenářky české jsou čtenářky pilné, _____
pokrmů tištěných jedlice silné.
Kámen by zlouskaly, hřebík by zchruply,
na jedno sedění kravku by sluply;
všechno jim chutná jak smyrnenské fíky,
všechno jde k duhu jim – pánbůh měj díky!

22.3 Zahrálo si slunce ranním květem, _____
a již kvítek slabou hlavu kloní –
a tvé oko nad zbořeným světem
ideálů hořkou slzu roní.

Co květ toužil, přece vyplněno –
políbením slunce uvadnul –
tobě osud dal však jiné věno –
snové uprchli, ty jsi uchřadnul.

- A) bajka
- B) balada
- C) elegie
- D) epigram
- E) idyla

23 Přiřaďte k jednotlivým heslům (23.1–23.3) zdroj jejich převzetí (A–E):

- 23.1 **kostel**, stč. znamenalo i církev, diecési; *kostelík, kostelní* (odtud *-ník* kostelní sluha). Místní jména Kostelec (srov. však *Cerekvice*, viz *církev!*). – Slc. *kostol*. Pol. *kościół* z češtiny; též zaniklé luž. *koscel* je z češtiny (Frinta WeltSl 4.1959.190); sch. v starší době *kostel* kostel, r.-csl. *kostelъ* i – *ь* věž, pak kostel. Důvodem názvu není opevnování jednotlivých kostelů (to bylo od církve vždy zakazováno), ale to, že v prvých dobách po pokřesťení byly kostely stavěny nejprve uvnitř hradů (u Slovanů je to doloženo z Lužice), neboť hrady byly středisky správních oblastí o 40–60 vesnicích; farní oblast byla zprvu totožná s oblastí veřejné správy. I Čechy byly rozděleny na kraje; s hradem uprostřed, takže stejný stav byl i tu. Mocenské středisko mělo v cizině střílat. název *castellum* (demin. od *castrum* tábor, hradiště). Poddaní pro ně podrželi starý název *hrad*, ale pro nový pojem ‚chrám‘ si upravili onen název latinský. H. F. Schmid, Streitberg-Festgabe 1924, 326. (Srov. *kastel* z téhož základu, ale s jiným, pozdějším významem). P. Skok ZromPh 54.466 a D. Pais Magyar nyelv 45, 1949, 107–115 soudí, že slovo kostel z *castellum* vzniklo v Panonii.
- 23.2 **kostel**, -a m (6. mn -ích, ech) <l> *budova pro křesť. bohoslužbu, chrám*: gotický k.: chodit do k-a *na mši, pobožnost* ♦ ticho jako v k-e *naprosté*; expr. práce jako na na k-e *mnoho*; -ní příd.: k. zvony, hudba ♦ expr. chudý jako k. myš; **kostelíček**, -čka m zdrob. expr.
- 23.3 **kostel**, -a m., mn. 1., 4., 7. -y; kostel svatého Klimenta; kostel sv. Kříže, kostel U Křížovníků, kostel Všech svatých, kostel sv. Martina ve zdi, kostel Panny Marie pod řetězem, viz § 67

- A) Etymologický slovník jazyka českého
- B) Pravidla českého pravopisu – Školní vydání
- C) Slovník české frazeologie a idiomatiky – Přirovnání
- D) Slovník slovanských jazyků
- E) Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost

- 23.1 _____
 23.2 _____
 23.3 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 24–25

U Středozemního moře jsi nyní na pobřeží

24.1 *****

S přáteli svými se projíždíš ve člunu

Jeden je z Nizzy dva z Turbia jeden z Mentonu

24.2 *****

A v chaluhách plují ryby obrazy Mesiáše

Jsi v zahradě hospůdky v okolí Prahy

Cítíš se šťasten na stůl růží ti dali

A místo abys psal svou povídku lenošíš pohřichu

24.3 *****

V achátech svatovítských zříš zděšen své vlastní rysy

Na smrt jsi smuten byl v ten den kdy sebe v nich objevil jsi

Podoben Lazaru kterého světlo drtí

Pozpátku točí se ručičky hodin v židovské čtvrti

24.4 *****

Jda na Hradčany nahoru a poslouchaje k večeru

Jak v hospodách české písně zpívají

(G. Apollinaire, Pásmo)

max. 3 body

24 Přiřadte k vynechaným místům (***) ve výchozím textu (24.1–24.4) verše (A–F), které na tato místa nejspíše patří:**

- A) A ty couváš ve vlastním životě pomalu
- B) Hledě na mandelinku spící v růžovém kalichu
- C) Nepoznán matkou a neznaje domova
- D) Pod citroníky jež celý rok kvetou svěží
- E) Sépií hlubinných se děsí oči naše
- F) Třetího domovem je slunné Palermo

24.1 _____

24.2 _____

24.3 _____

24.4 _____

2 body

25 Která z následujících možností nejpřesněji vystihuje výchozí text?

- A) tragický konflikt romantického já s okolním, nechápajícím světem
- B) simultánní průběh více témat, prolínání několika časových a místních rovin
- C) racionalita, přísná logika provázanosti motivů, přehledná příčinná kompozice
- D) pesimismus vyhocený až v radikální nihilismus, démonické metamorfózy obrazů

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–29

Překlad 1

Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je? Je jako člověk, který stavěl dům: kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven.

Kdo však uslyšel má slova a nejednal podle nich, je jako člověk, který vystavěl dům na zemi bez základů. Když se na něj proud přivalil, hned se zřítíl; a zkáza toho domu byla veliká.

L 6, 47–49

Překlad 2

Každý kdož přichází ke mně, a slyší slovo mé, a zachovává je, ukáži vám, komu by podoben byl.

Podoben jest člověku stavějícímu dům, kterýž kopal a vytesal hluboko, a založil grunty v skále. A když se povodeň strhla, obořila se řeka na dům ten, ale nemohla jím pohnouti, nebo byl založen na skále.

Ale kdož slyší a nečiní, podoben jest člověku, kterýž staví dům svůj na zemi bez gruntu. Na kterýž obořila se řeka, a on hned padl; i byl pád domu toho veliký.

L 6, 47–49

- 2 body**
- 26 Rozhodněte na základě jazykových prostředků, které z následujících překladů jsou uvedeny ve výchozím textu:**
- A) Překlad 1: ekumenický překlad (1961–77); Překlad 2: Kralická bible (1579–94)
 - B) Překlad 1: Bible Padeřova (1435); Překlad 2: Svatováclavské bible (1677–1715)
 - C) Překlad 1: Kralická bible (1579–94); Překlad 2: Český studijní překlad (1994–dnes)
 - D) Překlad 1: Leskovecko-dráždanská bible (kol. 1360); Překlad 2: Pražská bible (1488)
- 2 body**
- 27 Ve které z následujících možností je správně vyložen údaj uvedený pod oběma překlady?**
- A) List šestý, 47. kniha, 49. kapitola
 - B) Lukáš, 6. kapitola, 47. až 49. verš
 - C) Leviticus, okrsek 6, 47. hlava, 49. oddíl
 - D) Libanon, 6. století, 47. strofa a následující
- 2 body**
- 28 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?**
- A) parodie
 - B) přikázání
 - C) parafráze
 - D) podobenství
- 2 body**
- 29 Napište jméno postavy, která promlouvá ve výchozím textu:**

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 30–31

Text 1

Ani labuť ani Lúna
oblaky neoře;
léč to bílá kaple stojí
na vysoké hoře.

Na tu horu za svítání
dívka putovala,
na práh klekla, ruce spjala,
smutně zaplakala.

Pro mne ach dívčina krásná,
pro mne se nesouží,
dej jí, panno, hvězdo čistá,
po kom ona touží.

(K. H. Mácha)

Text 2

Anafora: opakování stejných slov na začátku veršů, půlveršů nebo strof

Apostrofa: oslovení věcí, osob, smyšlených postav nebo abstraktních pojmů

(J. Brukner - J. Filip, *Věšší poetický slovník*)

30 Vypište z výchozího textu verš, ve kterém se uplatňuje apostrofa: **2 body**

31 Vypište z výchozího textu příklad anafory: **2 body**

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 32

Aby snad nakonec přelomové dílo italské renesance neskončilo v papežské stoupi, Boccaccio musí osobně pro první vydání sepsat ryze účelový úvod i závěr. V něm značně neupřímně oslavuje křesťanského Boha. Vzápětí jde již kniha do tiskárny. Změkčilý básník přitom určitě dává také na diplomatickou radu samotného neapolského krále Roberta I. z Anjou, na jehož dvoře působí.

(History 21. 5. 2008)

32 Napište název uměleckého díla, o němž pojednává výchozí text: **2 body**

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 33

Kocour byl za družbu,
stál Myši na službu
s Zajícem mládencem,
Osel za pekaře
Tchoř za kuchaře
s urozeným kancem.

(Jarmareční písničky)

2 body

33 Napište rýmové schéma výchozího textu:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 34–36

Když jsem se jednou za volantem automobilu vteřinu zdržel a nerozjížděl na zelené světlo, naši mírumilovní spoluobčané mi v tu chvíli spustili do zad palbu svých klaksonů, a já si přitom najednou vzpomněl na jinou příhodu, která se odehrála za podobných okolností. Také na křižovatce, na červenou mě na motorce obejel drobný vychrtlý mužík s cvikrem a v pumpkách a rozložil se přede mnou. Při brzdění mu zhasl motor a teď se marně pokoušel spustit ho znovu. Když naskočila zelená, požádal jsem ho se svou obvyklou zdvořilostí, aby popojel s motocyklem stranou a uvolnil mi cestu. Mužík se u svého dýchavičného stroje vysiloval dál. Podle pravidel pařížské galantnosti mi odpověděl, abych se šel dát vycpat.

(A. Camus, Pád)

2 body

34 Vypište z výchozího textu všechna pojmenování dopravního prostředku, který se vypravěči postavil do cesty:

2 body

35 Které z následujících tvrzení je svým obsahem nejvíce v souladu s výchozím textem?

- A) Autor ve výchozím textu výrazně uplatňuje ironii.
- B) Text popisuje jeden vypravěčův zážitek z křižovatky.
- C) Příběh je vyprávěn z pohledu vševědoucího vypravěče.
- D) Autor textu pracuje pouze se dvěma jednajícími postavami.

2 body

36 Který z následujících prostředků výstavby textu se ve výchozím textu uplatňuje nejvýrazněji?

- A) kontrast
- B) gradace
- C) parabola
- D) asociace

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 37–38

Zatímco poetisté vycházeli takřka napořád z francouzských vzorů, Halas našel svého mistra v Traklovi, který mu ukázal stezku k jeho vlastní cestě a veršové metodologii. Jeho verš se poznenáhlu uklidňoval, vláčněl, pravidelněji rytmizovaný a intonovaný, ale nikoli jen vnějšně, nýbrž především vnitřní ustáleností a melodií, jak o tom svědčí Halasovy sbírky středního období, Dokořán, Tvář, Hořec, aniž autor přitom ztrácel svou rodovou sopečnou výbušnost, jak o tom přesvědčují jeho nejkrásnější sbírky Staré ženy a Torso naděje.

(B. Fučík, Čtrnáctero zastavení)

2 body

37 Která z následujících částí výchozího textu nejvíce odráží historickou skutečnost a zároveň se do ní nejméně promítá názor B. Fučíka?

- A) přesvědčují jeho nejkrásnější sbírky
- B) verš se poznenáhlu uklidňoval, vláčněl
- C) ztrácel svou rodovou sopečnou výbušnost
- D) vycházeli takřka napořád z francouzských vzorů

2 body

38 Která z následujících ukázek nejvíce odpovídá popisu Halasovy poezie ve výchozím textu?

- A) Těch jemných stínů tvého těla
jež poznával jsem drahný čas
a hořkost chvil se ve mně chvěla
abych tvou krásu nepropás
- B) Motýl usedl do skřínky
Probodených motýlů jsme lítovali nejvíce
ale probodávali jsme slova dýkou
Přítiskl jsem dopis na srdce
a zemřel
- C) Churav jsem byl a ve snu
z lenošky, kde jsem dřímал,
slyšel jsem ukolébavku
jarního večera;
slyšel jsem ukolébavku
kmitavých hvězd.
- D) Žít mezi tupci
je daleko těžší
nežli žít se zvěří
Zvěř odhání oheň
zbraň i slovo
se zvířaty lze žít
v pokoře a odříkání
v ochočení sebe sama
ale s tupcem
a mezi tupci?

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 39–41

„Odpustíte, otče, ale to bylo docela jinak,“ protestoval sir Oliver. „Pravda je, že Julii pochovali. Romeo nad jejím hrobem proklál Parise mečem –“

„Počkat,“ řekl farář. „Předně to nebylo nad hrobem, nýbrž na ulici blízko pomníku Scaligerů. A za druhé ho Romeo neprobodl, nýbrž mu jen rozťal rameno. Holenku, zabít někoho mečem se vždycky nepovede. Jen to zkuste, mladý pane!“

„Scusi,“ namítal sir Oliver, „já to viděl hned při premiéře na jevišti. Hrabě Paris byl opravdu v souboji proboden a skonal na tom místě. Romeo v domnění, že je Julie skutečně mrtva, se otrávil v její hrobce. Tak to bylo, Padre.“

„Kdepak,“ bručel otec Ippolito. „Neotrávil se. Utekl do Mantovy, příteli.“

„Promiňte, Padre,“ trval na svém Oliver, „já to viděl téměř očima – vždyť jsem seděl v první řadě! V tu chvíli procitla Julie, a když viděla, že její miláček Romeo je mrtev, vzala také jed a skonal.“

„Co vás nemá,“ zlobil se Padre Ippolito. „Se divím, kdo nadělal tyhle klepy. Pravda je, že Romeo utekl do Mantovy a chudáček Julie se z lítosti nad tím drobátko přiotrávila. Ale nic to nebylo, cavaliere, jen takové dětinské; prosím vás, bylo jí sotva patnáct let.“

(Vzhledem k povaze některých úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

39 Na kterém z uvedených typů promluv je založeno vyprávění?

2 body

- A) přímá řeč
- B) nepřímá řeč
- C) polopřímá řeč
- D) neznačená přímá řeč

40 Výchozí text se inspirovuje jednou známou divadelní hrou. Ve kterém z následujících historických období se odehrává příběh této divadelní hry?

2 body

- A) v období antiky
- B) v období baroka
- C) v období klasicismu
- D) v období renesance

41 Ke kterému z následujících žánrů patří nejspíše výchozí text?

2 body

- A) epos
- B) legenda
- C) apokryf
- D) romance

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 42

NEGATIVNÍ ESTETIKA

estetické hodnocení popírající tradiční pojetí krásy, vyznávající jako pozitivní hodnoty disharmonii, rozklad, destrukci v obrazech odumírání a zkázy, ukazující lidskou tělesnost v jejích funkcích tradičně hodnocených jako nízké [...]

(L. Lederbuchová, *Průvodce literárním dílem*)

2 body

42 Který z následujících úryvků nejlépe reprezentuje negativní estetiku?

- A) Ach, tak zemřít onou smrtí sirou,
kterou čas je vrhán do ztracena,
zemřít, moje paní vyděšená,
houpán pětistopou časomírou!
- B) Ó mrtvá milenko, již vlasy vůní fial
se těžké sytily, kde úsměv retů tvých,
kde údů grácie, jež milenec v dar přijal –
jen hnáty bílé zřím a v zubech škleb a smích.
- C) To netvor, sfinga záhadná, zvětralá. Mechovitá.
Dvě masky šilhavce ku různým pólům ční.
Již dávno jedna zpívá lidskost, zpívá hymny proroků
a druhá houpá se na tygřích tlapách, bestie.
- D) V krajině slimáků, uprostřed pustých lad,
chci sám si vyryt hrob, kde složím staré kosti
a budu v pohodlí a v zapomnění spát
jak žralok v hlubině v své šťastné nečinnosti.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 43

[...] se na trhu objevil další Haklův literární opus – soubor jedenácti povídek *O létajících objektech*. Hakl v ní nepřichází s ničím novým, šokujícím či převratným – svůj literární styl hrabalovsky ukecaného observátora běžné každodenní reality si vymezil už v předchozích knihách. Přestože tedy nadále zůstal věrný omezenému okruhu svých témat, jsou jeho povídky stále důvěryhodné, a to jak díky autorovu citu a umu zachytit každý milimetr pohybu či každé slovo tak, jak bylo skutečně vysloveno, tak i díky pravému českému, švejkovsko-cimrmanovskému smyslu pro humor, a tedy i schopnosti poměrně věcně postihnout naši národní povahu a charakteristiku.

(Host 7/2004)

2 body

43 Který z následujících výrazů nejpřesněji vystihuje význam slova *observátor* ve výchozím textu?

- A) zapisovatel
- B) pozorovatel
- C) vykonavatel
- D) následovatel

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 44–45

Prezident Ludvík Napoleon dal dohromady družinu věrných, která mu pomohla provést převrat. Prvního v měsíci dal každému z členů nejbližšího kroužku půl milionu franků. Následujícího dne v brzkých ranních hodinách de Maupas, nový policejní prefekt, a jeho věrní zatkli osmdesát zákonodárců, jejichž nesouhlasu se Ludvík Napoleon nejvíce obával. Drželi je ve vězení v Mazas. Navíc záhy ztratili postavení zákonodárců, protože dalším krokem monsieur prezidenta bylo rozpuštění parlamentu. Současně s tím nechal zabavit tiskařské stroje a pověřil armádu, aby povraždila vůdce červených, jakmile vystrčí nos na ulici. Další opozice, zejména příslušníci starobylých francouzských šlechtických rodů, bezodkladně vypověděl ze země.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

- 44** **Ve které době se nejspíše odehrává děj výchozího textu?** **2 body**
- A) první desetiletí 19. století
 - B) konec 40. let 19. století
 - C) začátek 70. let 19. století
 - D) posledních pět let 19. století
- 45** **Která z následujících úprav nejlépe odstraňuje nedostatky ve výstavbě posledního větného celku výchozího textu?** **2 body**
- A) Bezodkladně vypověděl ze země příslušníci starobylých francouzských šlechtických rodů, což byla další opozice.
 - B) Zejména příslušníci starobylých francouzských šlechtických rodů, tedy další opozice, vypověděl ze země bezodkladně.
 - C) Další opozice bezodkladně vypověděl ze země, což byli zejména příslušníci starobylých francouzských šlechtických rodů.
 - D) Příslušníky starobylých francouzských šlechtických rodů, tedy další představitele opozice, bezodkladně vypověděl ze země.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 46

Představitele ***** charakterizuje především zájem o skutečnost, kterým je dán i základní vztah autora ke čtenáři. Ve vztahu ke skutečnosti, syrové a nepřikrášlované, jsou si oba partneři v komunikaci rovni: „já“ a „ty“ se vyrovnávají či korigují vzhledem k „to“. Komunikační rámec a programová estetika se rodí jakoby každou básní znova a s jejím koncem zanikají. Autor i čtenář nemají nic zaručeno předem: vztah mezi nimi je poznamenán neustálou problematizací jistot. Integračním prostorem už není umělý svět umění; nejsou jím ani mytologické předobrazy či antropologické konstanty. Svorníkem, jediným a definitivním, se stává samotná realita, každodenní lidská existence – neodkladná a drásající.

Pro obraznost těchto básníků je příznačný nápor situací, stavů, dějů, těžných z mnohoznačného organismu moderního města.

(J. Trávniček, *Proměny subjektu*)

2 body

46 Která z následujících možností patří na vynechané místo (***) ve výchozím textu?**

- A) Skupiny 42
- B) poetického divadla D 34
- C) okruhu kolem časopisu Tvář
- D) sýsovsko-žáčkovské generace

2 body

47 Ve kterém z následujících úryvků se zjevně uplatňuje citace?

A)
A lesy zvláštní měly vzezření,
po rudém ohni krvácely stromy
a zeleň sála smolnatý ten kouř,
arkýře, okna v rudých prohlubních
náhlého světla tvary roztavily,
i bledých tváří línou strnulost.	B)
Duch země zpívá: úzkost víra bolest
v jediný chorál slily se a letí
k věčnému nebi.
Svatý Václave,
nedej zahynouti
nám ni budoucím.
C)
Nechtělo se nám ztrácet
šum slov, jež nevěděla,
slyšeti vyprchávat
tušení rozechvělá,
vědět, jak hrouť se v nás
sladká vnuknutí těla.	D)
Tma pomezná ... Když přešel hřbitov,
po schodech zvoník stoupá,
a zatímco odzvání klekání,
se smíchem chlapci zavalují
vchod do věže
starými náhrobními kameny.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.